

τελευταίο τηλεγράφημα δεν άρχισε νάρθη για ν' αναγγελίη με τὴν τραγική του συντομία, ὅτι ὁ πλοίαρχος ἔπεσε τέλος στὰ τραύματά του.

Ἡ δυστυχισμένη γυναίκα τὸν δὲν ἤξερε τίποτα ἀπ' ὅλα αὐτὰ! Ὤστόσο, ὅταν ὁ γιατρός κατάλαβε ὅτι ἦταν σὲ θέση νὰ ἰσοστή αὐτὴ τὴ σκληρὴ δοκιμασία, τῆς ἔκανε λόγο με πολλὰς προφυλάξεις γιὰ τὸν κίνδυνον ποὺ διέτρεχε ἡ ζωὴ τοῦ ἀνδρός της. Μ' ὅλες ὡστόσο τὶς προφυλάξεις ποὺ ἔλαβε καί μ' ὅλη του τὴ δεξιότητα, δὲν κατορθώσασεν ν' ἀποκηρῆ ἔντελως τὴν τρομερὴ εἰδησι καὶ ἡ δυστυχισμένη γυναίκα, καταλαβαίνοντας τοὺς ἰπανημούς τοῦ γιατροῦ, σπείσθηκε λαλιθῆναι στὸ πάτωμα. Ὅταν συνήλθε ἕστερα ἀπὸ λίγα λεπτά, ἀνοίξε τρομαγμένη τὰ μάτια της, προσπαθώντας νὰ ταυτοποιήσῃ τὶς σκέψεις της.

Ἐπειτα, βλέποντας, γιὰ μιὰ στιγμὴ, πὸς δὲν ἦταν κανένας στὴν κἀμαρὰ της, πῆδρε γρήγορα ἀπὸ τὸ κρεβάτι της καί, με χέρια ποὺ ἔτρεμαν ἀπὸ τὸν πορετό, ἄρπαξε ἕνα γράμμα ποὺ βρισκόταν παρατεταμένο πάνω στὸ τραπέζι καὶ ἔβασε τὸ φάκελλο βιαστικά.

Τὸ γράμμα αὐτό, γραμμένο ἀπὸ τὸν ἀνδρὰ της πρὸ ἑνὸς μηνὸς περίπου, ἀπευθινοῦν στη γυναίκα του. Τῆς ἔγραψε τὰ ἑξῆς :

« Ἀγαπητὴ μου γυναικοῦλά, Ἐπιθυμῶ ἀπὸ ἕνα ἄνθρωπον νὰ ἀναγίῃ στὸ πόδι. Ἐπειδὴ τὸ τραῦμα μου ἦταν σοβαρὸ, ἀναγκάσθηκα νὰ ἀποβλήθω ἀμέσως σὲ ἔγχρηστον. Ἐκείνο ποὺ μὲ ἔπροξένησε ἔξαιρετικὴ ἐπιχειρηματολογία, ἦταν ὅτι ἡ ἐγγείρησις ἔγινε ἐπὶ τόπον, ὅπὸ τὰ ἀδιόκοπα πρῶτὰ τοῦ ἔχθρου. Δὲν πρέπει νὰ γνησιάζω καθόλου γιὰ τὴν κατὰστροφὴ μου. Ὁ θεὸς μὲ ἀπλήθησε, φαίνεται. Μποροῦσε νὰ μὲ πᾶρη δάσκαλον μὴ καὶ καλῶν... Ἐντούτοις, προτίμησε νὰ μὲ πᾶρη τὸ ἕνα π. δι. μονάχα, ἀναγκάζοντάς με μ' αὐτὸ τὸν τρόπο νὰ κἀνω μὴ σοβαρὴ ὁικονομία στὰ π. πούτσιαι... »

Σταμάτησε ζαλισμένη, τρέμοντας ἀλόκληρη. Τὰ λόγια αὐτά, γραμμένα ἀπὸ τὸ ἴδιο τὸ χέρι τοῦ ἀνδρός της, τῆς ἀποκάλυπταν ὅλη τὴν τραγικὴ πραγματικότητα! Γιὰ μιὰ στιγμὴ ἐνόησε ὅτι θὰ λιποθυμῶσε γιὰ δευτέρη φορὰ. Ὤστόσο κατορθώσασε νὰ νηριαρχίη κάπως στὴν ἑαυτὴ της. Ἀποτελειώνοντας τὸ γράμμα, τὸ διάλεξε με προσοχὴ καὶ τὸ φέλλασε σὴν ἕνα πολιτικὸν κειμήλιον, σὴν ἕνα τελευταίον σουβενίρ ἀπὸ τὰ χέρια ἐκεῖνου, ποὺ τόσο πολὺ ἀγάπησε στὴ ζωὴ της!

Ἐπειτα ἀπὸ λίγες ἡμέρες ἔπληξε ἄλλα δύο γράμματά του ἀκόμη, γράμματα τρομερότητα, ἐγκραυτῆριον κ' ἐλπίδα. Αὐτὰ ἦσαν τὰ τελευταία του γράμματα. Ἐπειτα ἐπακολούθησε μιὰ παγερὴ σιωπὴ, μιὰ ἀναμονὴ ἀγωνιώδης...

Ὤστόσο ἔλαβε μερικὰ γράμματα ἀκόμη ἀπὸ συναδέλφους του, οἱ ὅποιοι ἐξεδείξαν τὸν ἥσιονομό του, τὸ ἀράταστο πάθος του, τὶς τελευταῖες ἐπιθυμίας τοῦ ἐτοιμοθάνατου, τὴν ἐπιβλητικὴ κηδεῖα ποὺ τοῦ ἔγινε—γράμματα φθασμένα στὴν Εὐρώπῃ ἀπὸ τὰ βῆθη τῆς Ἀσίας, σὴν συντομήματα ναυαγίου...

Ἐλαβε ἀκόμη μερικὰ δέματα με διάφορα πράγματα του, δέματα ποὺ ἔκλειναν κατὰ ἀπὸ τὸ βῆμα καὶ γλυκὰ ἄρματα τῶν τροπικῶν θαλασσῶν. Ἡ δυστυχισμένη χίρα ἔλαβε τέλος καὶ τὴ στολὴ τοῦ ἀνδρός της: ἀνέπαιρη, κατακαίνουργη, στολισμένη με τὰ παρὰσμου τοῦ λεγεῶνος τῆς τιμῆς, καθὼς καὶ πολλὰ ἄλλα τιμητικὰ μετὰλλια ποὺ τοῦ εἶχαν ἀπονεμηθῆ.

Σ' ἕνα ἀπ' αὐτὰ τὰ δέματα βρέθηκε μιὰ μικρὴ φωτογραφία του ποὺ εἶχε βγάλει στὴ Σαγγόνῃ, μαζὺ με τὰ γράμματα ποὺ τοῦ εἶχε στείλει ἡ γυναίκα του.

Μάςφε με προσοχὴ ὅλα τὰ πράγματά του, ποὺ εἶχαν τὴν καλοσύνην καὶ τὴν στείλιον ἀγωνιστοῦ σ' αὐτὴν φίλι τοι καὶ συμπεριεπιεταῖα του καὶ τὰ φέλλασε ἐυλαδικά. Ἐνοιούσε γύρω της τότε ἕνα κενὸ, ἕνα κενὸ ποὺ καθιστοῦσαν αἰσθητῆρα αὐτὰ τὰ σουβενίρ τῶν ἡμερῶν νὰ νοιώθῃ βαρύτερα τὴν συμφορὰ τῆς.

Ἀπομνη μόνι καὶ ἔσημη τόσα με τὰ δὸς της παιδιὰ, χωρὶς καμμιὰ βοήθεια, χωρὶς καμμιὰ ὀληκ ἰσοστηρίξει, ἀναγασμένη καὶ ζῆ ἀποστῆσας με τὴ μικρὴ συντάξι ποὺ τῆς ἄρχισε ὁ ἀνδρὸς της. Μήπως ἦταν ἐπιπέλο τάχα νὰ βῆ καμμιὸ θεοὶ σὲ κανένα φιλανθρωπικὸ ἴδριμα; Ἀλλοίμονο! Τόσες καὶ τόσες πόρτες χτύπησε! Μὰ τοῦ κἀνον! Ὅσο γὰρ τοὺς συγγενεῖς της, τὴν ἐγκατέλειψαν κ' αὐτοὶ σιγά-σιγά, παντέρημη στὴ δυστυχία της, ὅπως ἄλλοστε συμβαίνει συχνὰ σὲ πα-

ρῆμοις περιπτώσεσι. Ἐτα λοιπὸν θὰ περνοῦσαν τὰ χρόνια; Χωρὶς καμμιὰ ἐλπίδα, χωρὶς καμμιὰ σπῆρησι! Χωρὶς τοῦλάχιστον νὰ τῆς ἐπαίσιον νὰ μεταίτησῃ τὴ σορὸ τοῦ ἀνδρός της, με τὴν προῆσι ὅτι ἡ μετακαθὴ τῶν νεκρῶν εἶνε ἐπικίνδυνη, γιὰ μεταδίδει ἐπιθυμίας!

Τοῦ κἀνον παρακαλεῖ τὸ ἰσοπυγεῖο τῶν Ναυτιλῶν γιὰ νὰ τῆς ἀποδώσῃ τὸ νεκρὸ τοῦ σκῆθου της! Τοῦ κἀνον βαρύνει με δάραμα στὰ μάτια ἰσοπυγεῖος καὶ βουλεύεται νὰ εἰσκαίσιον τὸν ἱερὸ ἐπιθυμιά μᾶς δυστυχισμένης, ἀρροσάτατης χήρας! Ὑποσχίσεις πολλὰς, μὰ κανένα ἀποτέλεσμα!

Ἀλλοίμονο! Τὸ Ψυροσάββατο, τὴν ἡμέρα ποὺ ἐφορῶνον οἱ νεκροί, δὲν θὰ μποροῦν νὰ πᾶν νὰ κἀνῃ, νὰ πᾶρακαλεῖ, νὰ γονατίη μερῶσιν στὸν ἁέρο τοῦ ἀγαπημένου της, ὅπως τόσες ἄλλες γυναῖκες, ὅπως τόσες ἄλλες χήρας! Ἀπὸς, βαρμένος στὰ βῆθη της; Ἀπὸς, ἀναπαύεται στὸ εἶερὸν πεδίον τῶν ἡρώων, μακριὰ ἀπὸ τὴν πατρίδα του, μακριὰ ἀπὸ τὴ γυναίκα του καὶ τὰ παιδιὰ του, μακριὰ ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς καὶ τοὺς φίλους του! Τὸ χῶμα ποὺ τὸν σκεπάζει θάνα βάρυ, καταπῆρηξῃ ἡ πλάκα τοῦ τάφου του, ἡ σπιχὴ καὶ ἡ μοναξιά μ' ἀπὸνέται πάνω ἀπὸ τὴν τελευταία του κατοικία καὶ ἡ θάλαρῃ μὲ σπῆρηξῃ τὸν αἰώνιον ἔργο του! Ὅτε λίγα λοιλοῦσιν, ἔτε ἕνα τῶσὸ στεφάνι δὲν θὰ στολίσῃ τὸν τάφο του! Ὡ, πὸς ἤθελε νὰ σκεπασθῇ, πὸς ἤθελε νὰ ἀνίσῃ τὸν τάφο του μετ' αὐτὰ λοιλοῦσιν, πὸς ἤθελε νὰ τὴν μασηκῇ με τὰ δάραμα τῆς λατρείας της!

Ἀλλοίμονο!... Ὅλα μποροῦν νὰ κἀνω πάνω ἀπὸ τὴ γῆ ποὺ σκεπάζει τοὺς νεκροὺς τῶν. Καὶ μόνον γι' αὐτὴν δὲν ἐπάσχει τίποτα ἀπὸλύτως. Ὅτε με ταυτοῦσιν, ὅτε ἕνας ἕλενος χροῖσμοσῆμος σταυρὸς, ποὺ νὰ θομῆσῃ στὰ παιδιὰ τὸν πατέρα τους, ποὺ νὰ θομῆσῃ στὸς διαβάτες ἕναν πολεμιστὴ ποὺ ἔπεσε νεκρὸς γιὰ τὴν πατρίδα του!...

***** Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΜΑΣ *****

Ψυροσάββατος

ΤΑ ΠΑΡΑΘΕΣΑ
ΕΝΑ ΔΕΝΤΡΟ ΣΑΡΚΟΦΑΓΟ

Στὴ νῆσο Μαγαδασιζῆ ἀποφῆται ἕνα πολὺ περίεργον δέντρο, τὸ ὁποῖον οἱ ἰθαγενεῖς λατρεύοντες ὡς θεῖον. Ἐχει ἄρως ὀκτὸ ποδῶν καὶ τὰ φύλλα του φθάνουν ὡς τὸ ἔδαφος, ἀπολήγοντα σ' ἕνα εἶδος ἀγχιόσμου γροσῆμον ποὺ τὰ ἑλῶσιν. Στὴν κορυφὴ τοῦ δέντρου τὰ φύλλα σχηματίζουν ἕνα εἶδος δοχεῖου, τὸ ὁποῖον περιέχει πάντοτε ἕνα λευκὸ γυρὸ γλυκὸ σὴν τὸ μέλι καὶ ναρκωτικὸ. Πλησίον τῆς κορυφῆς ἰσάσθουν μεγὰλα καὶ λεπτὰ κλαδιά, τὰ ὁποῖα εἶνε στὴν ἀκρῇ ποδὸ σουβλερὰ. Ἐπίσιν δὲ ἀπὸ αὐτὰ κινῶνται ἀδιάκοπα γυρῶσιν ἄλλα λεπτὰ κλαδιά, με τὸση ταχύτητα, ποὺ ἀνοῖται ἀπὸ μακριὰ τὸ σφῆρηγιό τους. Τὸ δέντρο αὐτὸ τρέφεται με διάφορα ἔντομα, τὰ ὁποῖα πηγαῖνται νὰ πῶνῃ ἀπὸ τὸ γλυκῆτοιο ἴγρὸ, ποὺ ἔπᾶρχει στὴν κορυφῇ, καὶ κολλῶν ἐπάνου του. Ἀκόμη καὶ μεγὰλα ζῶα, πῆθηκα καὶ ἀνθρωποι, ποὺ πᾶν νὰ πῶνῃ ἀπὸ τὸ ἴγρὸ αὐτό, βῶσινον ἐκεῖ δδιννρὸ θάνατο. Τὰ περιστρεφόμενα κλαδιά τοὺς πᾶνῃ σὴν σὲ δῆχτι καὶ τὰ σουβλερὰ τοὺς τρεπῶν τὸ σῶμα καὶ τὸ αἷμα τοὺς τρέχει ποτῶμα!...

Κάποιος ἕξνος προηγητῆς διηγείται ὅτι εἶδε μιὰ φορὰ τοὺς ἀγροῖους νὰ χωρῶνῃ γυρῶσιν ἀπὸ τὸ ἱερὸ δέντρο καὶ νὰ φῶλλον διαφροσῶν θεογενετικῶς ἔθινος, με φρονεῖς διαπραγματιζῶσιν. Σὲ λίγο περιεπέλιπσαν ὅλο μαζὺ μὴ γυναῖκα καὶ τὴν ἐσπορῶσιν με τὰ δδρατῆ τοὺς πᾶς τὸ δέντρο. Ἐπειτα τὴν ἀνάγκασαν νὰ ἀνεθῇ στὴν κορυφῇ καὶ νὰ πῆ ἀπὸ τὸ μεθυστικὸ ἴγρὸ. Τότε ἐκείνη ἔγινε ἔξω φροσῆν καὶ θέλλασε νὰ πηδῆσῃ κάτω. Ἄλλα πᾶν προφῆσῃ τὸ τὸ κἀμῃ, τὸ φροσῆν δέντρο ἄρχισε νὰ κινῆ με ταχύτητα τὰ κλαδιά του, ὡς ὁποῖο ἄρσιαν νὰ τὴν τολύγιον καὶ νὰ τὴν περιεπέλιπσον σὴν νᾶνῃν φείδια. Ἐπειτα τὰ μεγὰλα φύλλα σπῆρῶσιν, πᾶρῶσιν ὅλα μετ' ἄλλο καὶ σκεπῶσιν τὸ σῶμα τοῦ ἀγροῦς θῆματος. Σὲ λίγο ἀπῆρ τὴν κορυφῇ τοῦ δέντρου ἄρσιαν νὰ τρέχῃ ἕνα ἀπῶσιο ἴγρὸ ἀναμεμῆγμένον με αἷμα ἄρθου, τὸ αἷμα τοῦ θῆματος. Οἱ ἄρσιαι ἄρσιαν ἴπῃ νὰ χτυποῦν τὰ τιμῆσῆσιν τοὺς καὶ νὰ φωνάζον σὴν δαμοναγῆμενον. Ἡ σπῆρηξῃ δδῆσῃ τοὺς εἶξε δεχθῆ εἰμένως τὴν ἀνθρώπινη θῆσῃ τους. Ἡ δδυστηρῃ γυναῖκα εἶξε σπῆρηξῃ ἀνάμεσα στὰ περιστρεφόμενα κλαδιά. Συγγῆσῃ τὸν σουβλερὰ κλαδῶ τῆς κατετρίπῆσαν τὸ σῶμα καὶ τὴν ἐκῶνῶσιν!...

Ἐμεινε δὲ ἔτσι δεσμεῖμενον τὸ πῶμα της στὴν κορυφῇ τοῦ δέντρου, ὡς ποὺ σῶσῃς!...

